

13 Μαΐου 2023

Εσωτερική αξιολόγηση στην εκπαίδευση: στάσεις και αντιλήψεις εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης στο Νομό Αχαΐας

Μαρία Γαρουφαλή, maria20gar@yahoo.gr

Δρ. Απόστολος Ραφαηλίδης, arafail@upatras.gr

Περιεχόμενα

Εισαγωγή

Η έννοια της αξιολόγησης

Ερευνητικά ερωτήματα

Υλικό και μέγεθος

Αποτελέσματα

Συμπεράσματα

Βιβλιογραφία

Εισαγωγή

- Τη σχολική χρονιά 2021-22 εφαρμόστηκε η **εσωτερική αξιολόγηση** στα σχολεία της Α' βάθμιας εκπαίδευσης όλης της χώρας, από τους ίδιους τους εκπαιδευτικούς
- Η υλοποίηση της αξιολόγησης προκάλεσε ποικίλες αντιδράσεις στην εκπαιδευτική κοινότητα και αποτέλεσε αφόρμηση και πρόκληση για την παρούσα έρευνα

Η έννοια της αξιολόγησης

- **Αξιολόγηση** είναι ο καθορισμός της αξίας ενός προσώπου, πράγματος, ενέργειας και κατάστασης ή η απόδοση μιας ιδιότητας, ως προϊόν σύγκρισης με κάτι άλλο, με βάση συγκεκριμένα κριτήρια (Κασσωτάκης, 1989)
- Η **εσωτερική αξιολόγηση** της σχολικής μονάδας λαμβάνει τη μορφή της «αυτοαξιολόγησης», καθώς οι εκπαιδευτικοί υποβάλλουν τον εαυτό τους και γενικότερα το επαγγελματικό τους έργο σε διαδικασίες αυτοπαρατήρησης, αυτοπροσδιορισμού, αυτορρύθμισης και αυτοελέγχου (Faubert, 2009)

Πλαίσιο εφαρμογής εσωτερικής αξιολόγησης

Το 2021 το ΥΠΑΙΘ (Ν3966/1999 υπ' αρ. 43/26-08-2021 πράξη) ορίζει τις διαδικασίες εξωτερικής και εσωτερικής αξιολόγησης των σχολικών μονάδων.

Περιλαμβάνουν τα εξής:

- Θεματικούς Άξονες
- Ομάδες Δράσης - Σχέδια Δράσης
- Έκθεση εσωτερικής αξιολόγησης των Ομάδων
- Βαθμολόγηση των Σχεδίων Δράσεων από το σύνολο των ομάδων
- Αποτίμηση - βαθμολόγηση των Δράσεων από το Σχολικό Συντονιστή

Η εσωτερική αξιολόγηση-αυτοαξιολόγηση είναι μια συνεχής κυκλική διαδικασία τριών σταδίων:

Κάθε άξονας περιγράφεται μέσω μιας σειράς δεικτών, οι οποίοι διαμορφώνουν ένα ενδεικτικό πλαίσιο αναφοράς του περιεχομένου κάθε άξονα και δεν αποτιμώνται χωριστά. Η αξιολόγηση της σχολικής μονάδας γίνεται **σε επίπεδο άξονα**, σε 4βαθμη κλίμακα, λαμβάνοντας υπόψη τα χαρακτηριστικά της σχολικής μονάδας, τις διαθέσιμες υποδομές, και τις ιδιαίτερες συνθήκες λειτουργίας της.

Υλικό και μέθοδος

Σκοπός έρευνας: διερεύνηση των στάσεων των εκπαιδευτικών απέναντι στην εφαρμογή της εσωτερικής αξιολόγησης της σχολικής μονάδας

Δείγμα: 110 εκπαιδευτικοί πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης Ν. Αχαΐας με χρήση βολικής-σκόπιμης δειγματοληψίας

Μέθοδος συλλογής δεδομένων: ηλεκτρονικό ερωτηματολόγιο μέσω google forms στα email των σχολείων

Ερωτηματολόγιο: αυτοσχέδιο βασισμένο στο θεωρητικό μέρος, 24 ερωτήσεις σχετικά με την εσωτερική αξιολόγηση σε πενταβάθμια κλίμακα Likert

Στατιστική επεξεργασία: Χρησιμοποιήθηκαν η συχνότητα, ο μέσος όρος και ο έλεγχος κανονικότητας, ενώ από επαγωγικές μεθόδους αξιοποιήθηκαν για τη μελέτη συσχετίσεων επιμέρους παραμέτρων t-test και test ANOVA

Αξιοπιστία: συντελεστής Cronbach's Alpha με τιμές από 0,88 ως και 0,96

Ερευνητικά ερωτήματα

- Πώς επηρεάζουν δημογραφικά χαρακτηριστικά των εκπαιδευτικών, όπως το φύλο και η ηλικία, τη διαμόρφωση της στάσης τους απέναντι στην εφαρμογή της εσωτερικής αξιολόγησης της σχολικής μονάδας;
- Πώς επιδρά η θετική ή αρνητική εκτίμηση, εκ μέρους των εκπαιδευτικών, συγκεκριμένων παραδοχών και αντιλήψεων αναφορικά με την εφαρμογή της εσωτερικής αξιολόγησης της σχολικής μονάδας στη διαμόρφωση της στάσης τους απέναντι σε αυτή;

Δημογραφικά στοιχεία

- **110 εκπαιδευτικοί:**

91 (82,7%) γυναίκες

19 (17,3%) άνδρες

- **Ηλικία:**

35,5% 42-52 ετών

28,2% 31-41 ετών

27,3% 53 ετών και άνω

9,1% 22-30 ετών

- **Πρόσθετες σπουδές:**

54,5% μεταπτυχιακό δίπλωμα

27,3% άλλο

13,6% δεύτερο πτυχίο

4,5% πτυχίο ΣΕΛΔΕ

- **Έτη υπηρεσίας στην εκπαίδευση:**

27,3% πάνω από 25 έτη

19,1% 21-25 έτη

16,4% 11-15 έτη

15,5% 1-5 έτη

8,2% 16-20 έτη

3,6% 6-10 έτη

- **Είδος απασχόλησης:**

90 διορισμένοι

17 αναπληρωτές

3 ωρομίσθιοι

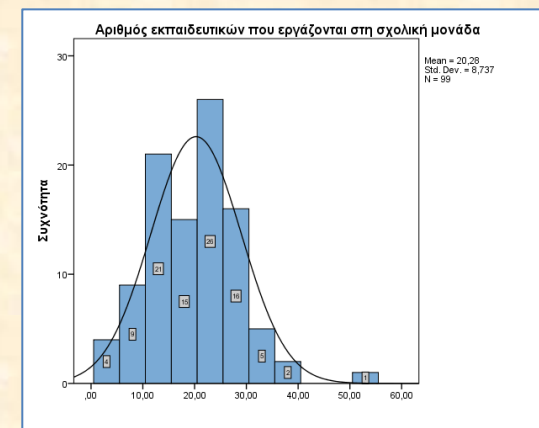
- **Οργανικότητα σχολείου:**

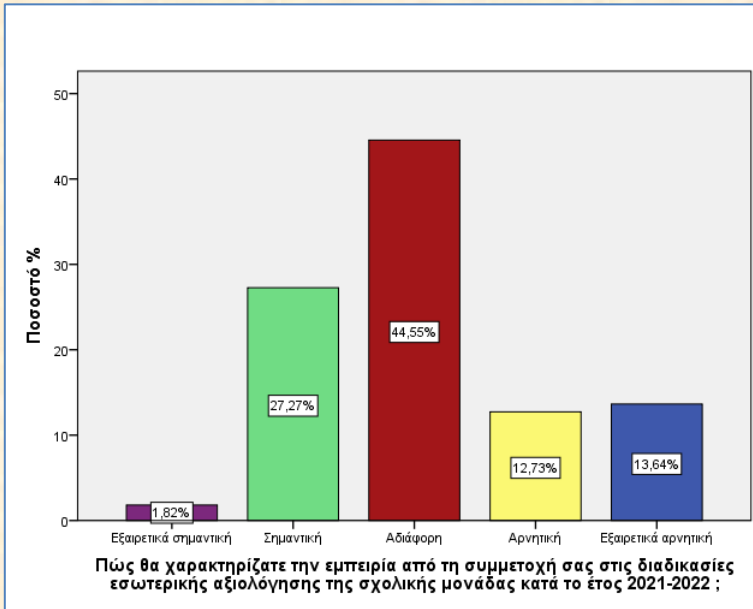
50% 7-12θέσιο

30% μεγαλύτερο από 12θέσιο

20% 4-6θέσιο

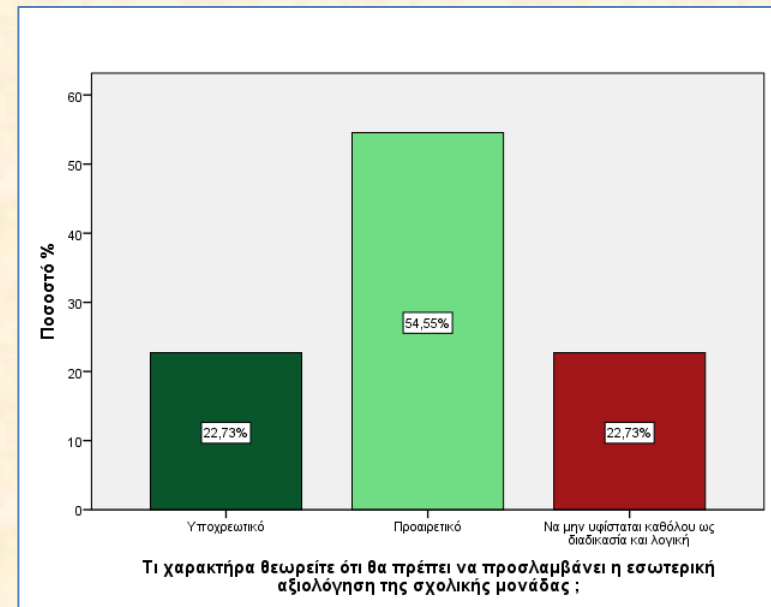
Ο Μ.Ο των εκπαιδευτικών που εργάζονται στις σχολικές μονάδες είναι **20**

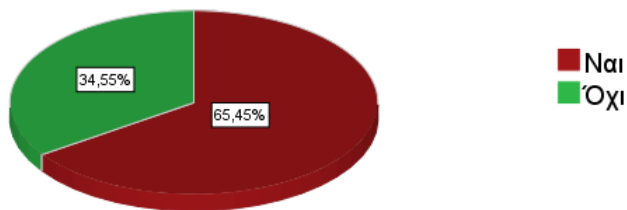

Χαρακτηρισμός της εμπειρίας σχετικά με την εφαρμογή της εσωτερικής αξιολόγησης της σχολικής μονάδας

Ο χαρακτήρας που πρέπει να προσλαμβάνει η εφαρμογή της αυτοαξιολόγησης

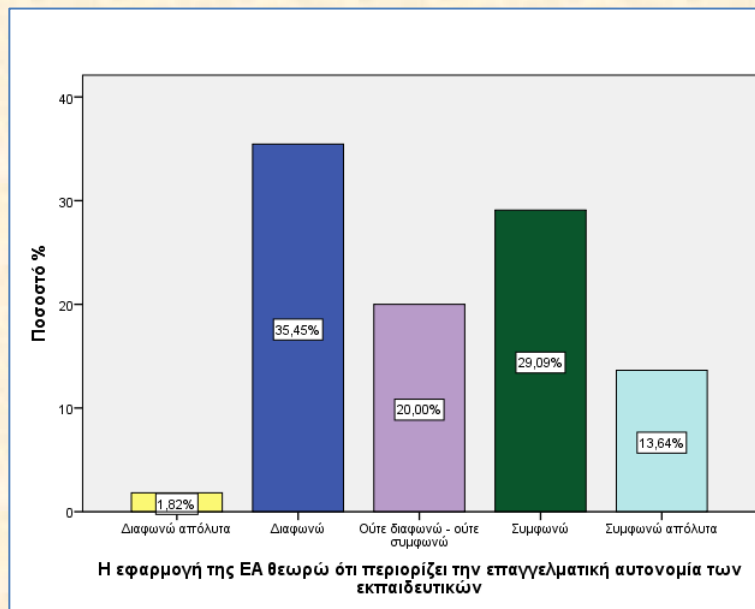

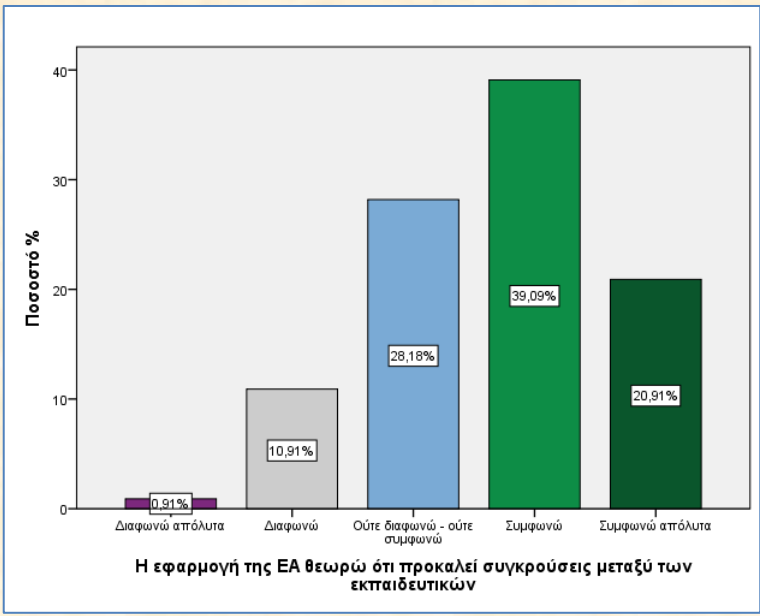

Έχετε ενημερωθεί από την υπηρεσία σας σχετικά με την αναγκαιότητα, τους λόγους εφαρμογής της ΕΑ και τις απαιτούμενες διαδικασίες;

Ενημέρωση από την υπηρεσία για την όλη διαδικασία

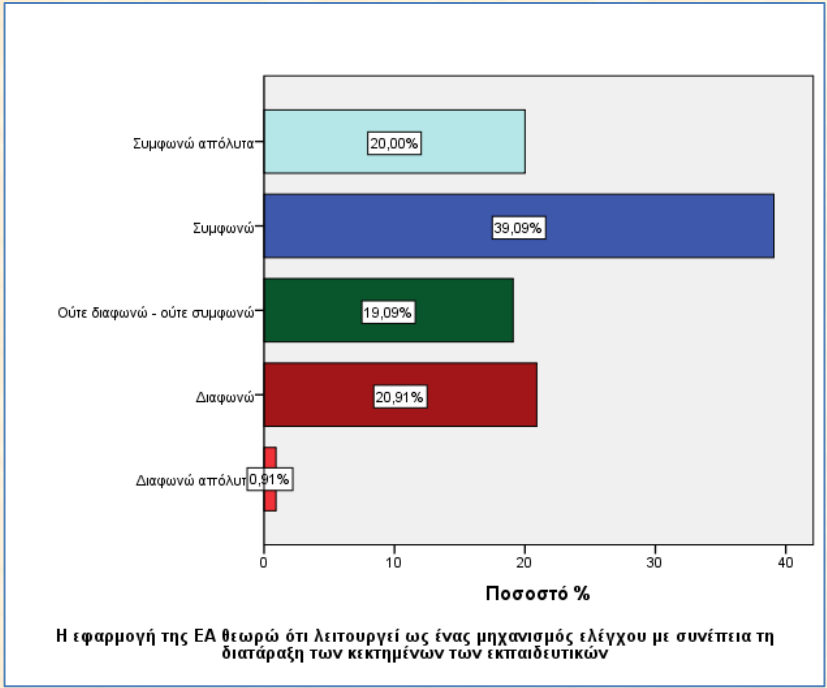
Η εφαρμογή της εσωτερικής αξιολόγησης περιορίζει την επαγγελματική αυτονομία των εκπαιδευτικών

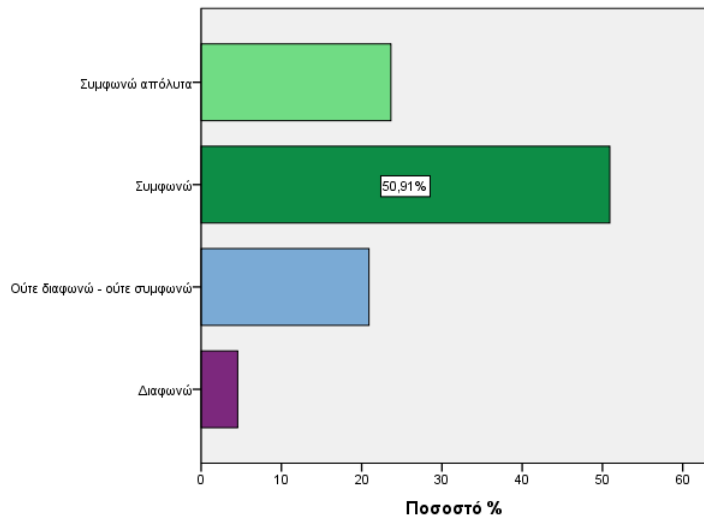

Η εφαρμογή της προκαλεί συγκρούσεις

Η εφαρμογή της λειτουργεί ως ένας μηχανισμός ελέγχου από τις εκάστοτε κυβερνήσεις με συνέπεια τη διατάραξη των κεκτημένων

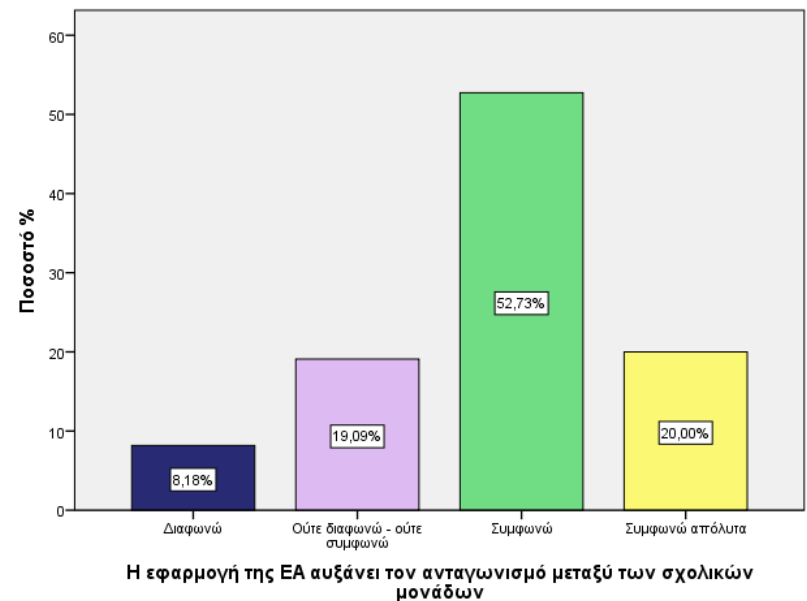

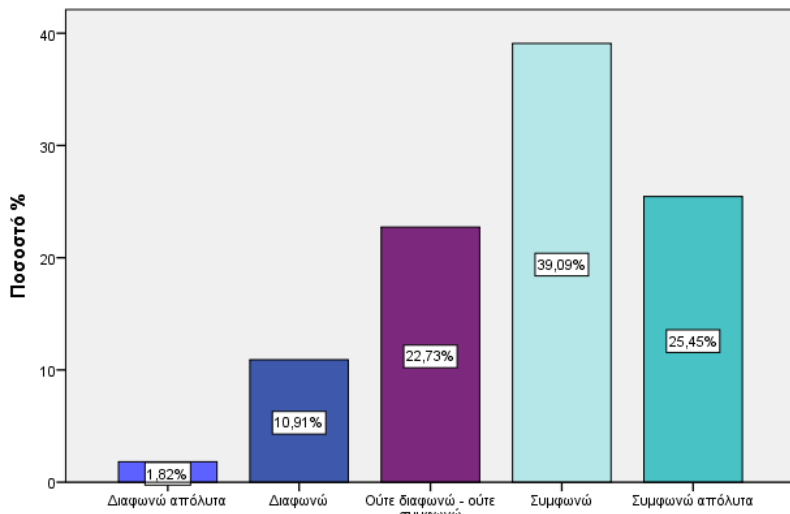
Η εφαρμογή της ΕΑ προκαλεί συναισθήματα άγχους και αβεβαιότητας στους ...

Προκαλεί συναισθήματα άγχους και αβεβαιότητας λόγω ανησυχίας για πιθανή σύνδεση των αποτελεσμάτων με το επαγγελματικό μέλλον

Αυξάνει τον ανταγωνισμό μεταξύ των σχολικών μονάδων

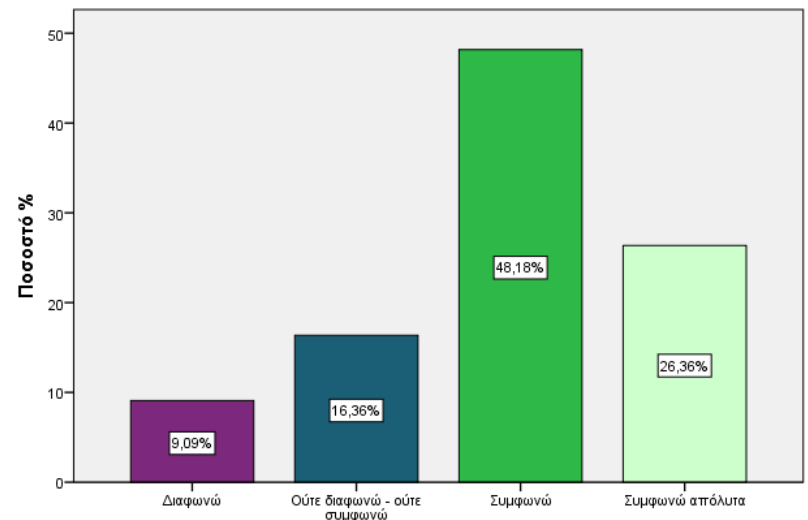
Η εφαρμογή της ΕΑ αυξάνει τον ανταγωνισμό μεταξύ των σχολικών μονάδων

Η εφαρμογή της ΕΑ οδηγεί, λόγω των υψηλών της απαιτήσεων στην επαγγελματική εξουθένωση των εκπαιδευτικών

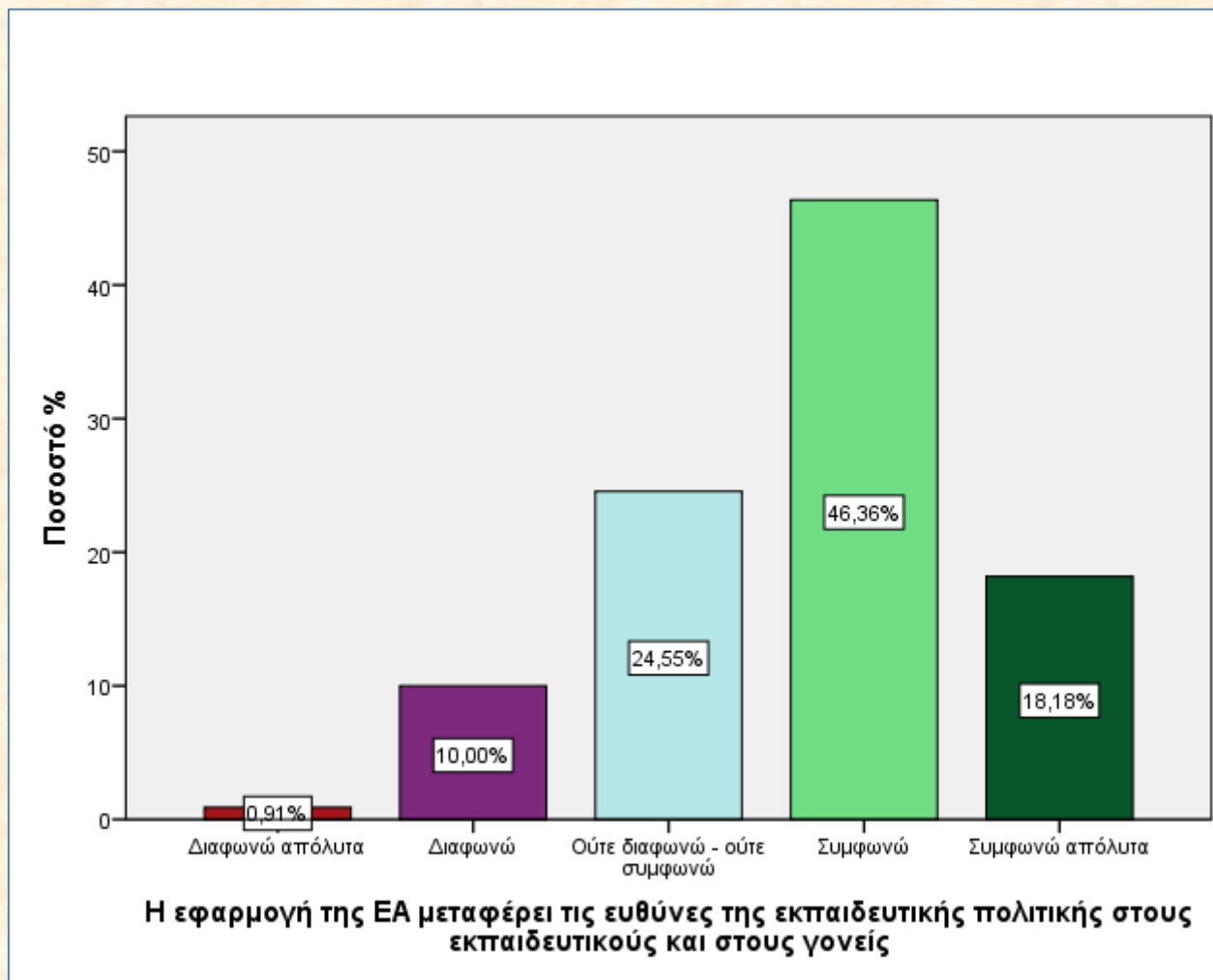
Οδηγεί, λόγω υψηλών απαιτήσεων σε οργάνωση, σχεδιασμό και υλοποίηση, στην επαγγελματική εξουθένωση των εκπαιδευτικών

Κατηγοριοποιεί τις διάφορες σχολικές μονάδες ανάλογα με αποτελέσματα, που δεν είναι πάντα αξιόπιστα και αντικειμενικά

Η εφαρμογή της ΕΑ κατηγοριοποιεί τις διάφορες σχολικές μονάδες ανάλογα με αποτελέσματα τα οποία δεν είναι πάντα αξιόπιστα

Μεταφέρει τις ευθύνες της εκπαιδευτικής πολιτικής στους εκπαιδευτικούς και στους γονείς

Συσχέτιση φύλου – Μ.Ο θετικής και αρνητικής στάσης στην εσωτερική αξιολόγηση (t-test)

Μ.Ο ΘΕΤΙΚΑ ΑΥΤΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	Άνδρας	19	2,76	1,0718	2,458
	Γυναίκα	91	2,79	,909	,953
Μ.Ο ΑΡΝΗΤΙΚΑ ΑΥΤΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	Άνδρας	19	3,66	,670	1,537
	Γυναίκα	91	3,57	,653	,685

Δεν προκύπτουν στατιστικά σημαντικές διαφορές μεταξύ ανδρών και γυναικών

Συσχέτιση ηλικίας- Μ.Ο θετικής και αρνητικής στάσης στην εσωτερική αξιολόγηση (ANOVA test)

Μ.ΟΘΕΤΙΚΑΑΥΤΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	22-30	10	3,430	,956	,3026	2,745	4,114	2	4
	31-41	31	2,706	,880	,1807	2,,836	3,029	2	4
	42-52	39	2,661	,920	,1474	2,363	2,960	1	4
	53 ετών και άνω	30	2,816	,954	,1743	2,,601	3,173	1	4
	Total	110	2,786	,934	,0890	2,609	2,962	1	4

Μ.ΟΑΡΝΗΤΙΚΑΑΥΤΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	22-30	10	3,610	,49091	,155	3,258	3,961	3	4
	31-41	31	3,587	,517	,092	3,397	3,776	2	4
	42-52	39	3,656	,655	,104	3,444	3,868	2	4
	53 ετών και άνω	30	3,503	,824	,1505	3,195	3,811	2	4
	Total	110	3,590	,654	,0623	3,467	3,71	2	4

Ούτε ως προς την ηλικία προκύπτουν σημαντικές διαφορές

Συμπεράσματα (1/2)

- Η εσωτερική αξιολόγηση μετά τον 1^ο χρόνο εφαρμογής της κρίνεται από την πλειοψηφία ως **αρνητική και αδιάφορη**
- Θα έπρεπε να είναι **προαιρετική** και δεν υπάρχουν θετικά στοιχεία στην εφαρμογή της
- Αν και υπάρχει ενημέρωση για την αναγκαιότητα, τα οφέλη και τις διαδικασίες που πρέπει να ακολουθηθούν, η εφαρμογή δημιουργεί **προβλήματα** όπως η **επαγγελματική εξουθένωση**
- Προκαλεί **συγκρούσεις μεταξύ εκπαιδευτικών**
- Αυξάνει τον **ανταγωνισμό μεταξύ σχολικών μονάδων** και κατηγοριοποιεί τις διάφορες σχολικές μονάδες ανάλογα με τα αποτελέσματα

Συμπεράσματα 2/2

- Λειτουργεί ως **μηχανισμός ελέγχου** από τις εκάστοτε κυβερνήσεις με συνέπεια τη διατάραξη των κεκτημένων των εκπαιδευτικών και μεταφέρει τις ευθύνες της εκπαιδευτικής πολιτικής σε εκπαιδευτικούς και γονείς
- Περιορίζει την **επαγγελματική αυτονομία** των εκπαιδευτικών.
- Απαιτεί την **επιμόρφωση και κατάρτιση** των εκπαιδευτικών διαταράσσοντας τα εργασιακά τους δεδομένα
- **Δεν βελτιώνει την ποιότητα** του παραγόμενου εκπαιδευτικού έργου, **ούτε προωθεί την αναβάθμιση** του εκπαιδευτικού συστήματος
- **Το φύλο και η ηλικία** δεν σχετίζονται με τη θετική ή αρνητική στάση απέναντι στην εσωτερική αξιολόγηση

Ενδεικτική Βιβλιογραφία

- Καρυωτάκης, Κ. (2014). Δ.Ο.Π. και διαχείριση αλλαγής στους Δημόσιους Φορείς. Πολυτεχνείο Κρήτης.
- Κασσωτάκης, Μ. (1989). *Η αξιολόγηση της επιδόσεως των μαθητών*, Αθήνα, Γρηγόρης.
- Κασσωτάκης, Μ. (1992). «Το αίτημα της αντικειμενικής αξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου και τα προβλήματά του», στο: Ανδρέου, Α. (επιμ.), *Αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου: βασική κατάρτιση και επιμόρφωση των εκπαιδευτικών*, σσ. 46-70. Αθήνα: Εκδοτικός Όμιλος Συγγραφέων-Καθηγητών.
- Μάνεσης, Ν., Κατσαούνος, Η., Τσερεγκούνη, Α. (2006). *Δάσκαλος και εκπαιδευτικές αλλαγές: Διεκπεραιωτής ή συνεργάτης;* Στο: Μπαγάκης, Γ. (2006). (Επιμ.), *Εκπαιδευτικές αλλαγές και η παρέμβαση του εκπαιδευτικού και του σχολείου*.
- Χυτήρης, Λ. (2006). *Μάνατζμεντ: Αρχές Διοίκησης Επιχειρήσεων*, Αθήνα: Interbooks.
- Faubert, V. (2009). *School evaluation: Current practices in OECD countries and a literature review*. OECD Education Papers, 42. OECD Publishing.
- Robey, D. (1982). *Designing Organisations: A Macro Perspective*, Ontario.